

Sygn. akt II C 924/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR A. Z.

Protokolant: staż. W. Ł.

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa L. P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej V. (...) w W.

o zapłatę

1. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej V. (...) w W. na rzecz L. P.:

a) kwotę 11.500 zł (jedenaście tysięcy pięćset złotych) tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 listopada 2013 roku do dnia zapłaty;

b) kwotę 3.534 zł (trzy tysiące pięćset trzydzieści cztery złote) tytułem kosztów opieki osób trzecich z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

-od kwoty 684 zł (sześćset osiemdziesiąt cztery złote) od dnia 18 listopada 2013 roku do dnia zapłaty;

-od kwoty 2.850 zł (dwa tysiące osiemset pięćdziesiąt złotych) od dnia 20 listopada 2015 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej V. (...) w W. na rzecz L. P. kwotę 3.470,93 zł (trzy tysiące czterysta siedemdziesiąt złotych dziewięćdziesiąt trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa Sądowi Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi na rzecz L. P. kwotę 81,07 zł (osiemdziesiąt jeden złotych siedem groszy) tytułem nadpłaconej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego, zaksięgowanej pod pozycją 2411 150055;

5. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądowi Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi od (...) Spółki Akcyjnej V. (...) w W. kwotę 218 zł (dwieście osiemnaście złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt II C 924/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 20 grudnia 2013 roku L. P. wniósł o zasądzenie od (...) Spółki Akcyjnej V. (...) w W. kwoty 10.684 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 listopada 2013 roku do dnia zapłaty. Powód wskazał, że na powyższą kwotę składa się kwota 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i cierpienie oraz kwota

684 zł tytułem dalszego odszkodowania za zwiększone potrzeby z tytułu opieki osób trzecich. Powód wniósł także o ustalenie odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku z dnia 2 kwietnia 2012 roku, które mogą ujawnić się w przyszłości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 2 kwietnia 2012 roku powód potknął się o nierówność w chodniku położonym na rogu ulic (...) w Ł., przewrócił się i doznał złamania wieloodłamowego szczytu rzepki lewej, co skutkowało koniecznością częściowego usunięcia rzepki lewej. Powód wyjaśnił także, że ze względu na przedmiotowy wypadek potrzebował pomocy osób trzecich w wymiarze 4 godzin dziennie, w okresie 60 dni od daty wypadku, co przy przyjęciu stawki 9,50 zł daje kwotę 2.280 zł. Powód wskazał, że zarządca drogi na której doszło do wypadku, w chwili zdarzenia był objęty ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej, potwierdzonym polisą gwarantowaną przez pozwanego. Powód podał, że pozwany dotychczas przyznał na jego rzecz, decyzją z dnia 12 października 2012 roku, kwoty: 4.500 zł tytułem zadośćuczynienia, 908,80 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów leczenia, 369,02 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdów do placówek medycznych oraz 1.596 zł tytułem zwrotu kosztów opieki osób trzecich. Powód wskazał, że od powyższej decyzji odwołał się pismem z dnia 15 października 2013 roku, wyznaczając 30 dniowy termin zapłaty, co uzasadnia naliczanie odsetek od dnia 18 listopada 2013 roku.

(pozew k.2-10)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych. Pozwany przyznał, że udzielał ochrony ubezpieczeniowej w zakresie odpowiedzialności cywilnej podmiotowi odpowiedzialnemu za stan chodnika w miejscu zdarzenia z dnia 2 kwietnia 2012 roku, przyznał także twierdzenia powoda co do kwot wypłaconych na etapie postępowania likwidacyjnego. W ocenie pozwanego dalsze roszczenia powoda są wygórowane i nieuzasadnione.

(odpowiedź na pozew k.41- 44)

Na rozprawie w dniu 6 czerwca 2014 roku i w dniu 27 stycznia 2015 roku pełnomocnik powoda popierał powództwo.

(protokół rozprawy k.69, k.93)

W piśmie noszącym datę 29 czerwca 2015 roku, pełnomocnik powoda rozszerzył powództwo o kwotę 1.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 18 listopada 2013 roku do dnia zapłaty, tytułem dalszego zadośćuczynienia, ponad żadaną dotychczas kwotę 10.000 zł oraz o kwotę 2.850 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 29 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty, tytułem dalszego odszkodowania za zwiększone potrzeby z tytułu opieki osób trzecich, ponad żadaną dotychczas kwotę 684 zł.

(pismo powoda k. 115-115v.)

Na rozprawie w dniu 22 stycznia 2016 roku pełnomocnik powoda popierał rozszerzone powództwo.

(protokół rozprawy k.136)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 2 kwietnia 2012 roku, około godziny 16⁰⁰-17⁰⁰, L. P. potknął się o wystające, nierówne, zniszczone płyty chodnikowe na rogu ul. (...) w Ł. i przewrócił się. Upadając doznał urazu kolana lewego. L. P. nie był w stanie samodzielnie się podnieść, pomógł mu świadek zdarzenia R. R..

Na miejsce zdarzenia wezwano pogotowie ratunkowe, które przewiozło powoda do Szpitala im. (...) w Ł., gdzie rozpoznano złamanie wieloodłamowe szczytu rzepki lewej. Powód przebywał na Oddziale (...) Urazowo Ortopedycznej do dnia 6 kwietnia 2012 roku. W dniu 3 kwietnia 2012 roku przeprowadzono u powoda w trybie „ostrego dyżuru” zabieg częściowego usunięcia rzepki lewej. Złamaną kończynę zaopatrzono w tutor gipsowy. Powoda wypisano ze szpitala w stanie ogólnym i miejscowym dobrym z zaleceniami między innymi zmiany opatrunków co 3 dni do czasu

usunięcia szwów, przeciwobrzękowego układania kończyny, utrzymania unieruchomienia gipsowego przez 6 tygodni, chodzenia z odciążeniem kończyny.

(dowód: dokumentacja fotograficzna k.13-15, dokumentacja medyczna k.26-35v., zaświadczenie z (...) w Ł. k.16, karta informacyjna leczenia szpitalnego k.17-18, zeznania świadka R. R. k. 71, przesłuchanie powoda w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.94-95 w związku z k.70)

W chwili zdarzenia, zarządca drogi, w obrębie której doszło do zdarzenia szkodzącego, posiadał ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym towarzystwie ubezpieczeń.

(okoliczność bezsporna)

Po wyjściu ze szpitala (...) nosił opatrunek gipsowy sięgający od stopy do pachwiny. W początkowym okresie noszenia gipsu odczuwał dolegliwości bólowe, noga była spuchnięta. Powód przyjmował zastrzyki przeciwzakrzepowe i środki przeciwbólowe. W trakcie noszenia gipsu i w okresie po jego zdjęciu powód miał problemy z wieloma codziennymi czynnościami. Nie mógł się umyć, przygotować sobie posiłków. Powodowi pomagała wówczas żona, która także obecnie wyręcza go w zakupach. Po zdjęciu gipsu powód rozpoczął rehabilitację.

Obecnie L. P. nadal porusza się przy pomocy kuli łokciowej, nadal odczuwa ból przy wchodzeniu i schodzeniu po schodach, ma wrażenie bezwładności nogi, kontynuuje rehabilitację. Zdarza się, że powód budzi się w nocy z powodu dolegliwości bólowych nogi.

Przed zdarzeniem powód nie leczył się ortopedycznie, nie doznał żadnych urazów lewej nogi, nie korzystał z kuli, samodzielnie robił zakupy, przygotowywał śniadania, pomagał żonie w sprzątaniu, wykonywał prace ogrodnicze na działce.

(dowód: zeznania świadka J. P. k. 72-73, przesłuchanie powoda w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.94-95 w związku z k.70, dokumentacja medyczna k.26-35v.)

W wyniku przedmiotowego wypadku L. P. przeszedł częściową patelektomię (usunięcie) rzepki lewej z powodu złamania. U w stawie kolanowym lewym występuje ograniczenie zgięcia do kąta 100 stopni oraz bolesność ruchów. Na przedniej powierzchni kolana lewego powoda znajduje się blizna pooperacyjna długości 10 cm.

Wypadek wywołał u powoda trwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 7% (2% według pkt 155c i 5% według pkt 156). Rozmiar cierpień fizycznych powoda w początkowym okresie był średniego stopnia, a następnie zmniejszył się. Skutki wypadku powodowały konieczność korzystania z pomocy osób trzecich w wymiarze 4 godzin dziennie przez okres 3 miesięcy oraz w wymiarze 2 godzin dziennie przez okres następnych 3 miesięcy. Obecnie powód nie wymaga pomocy osób trzecich. Skutki wypadku nie powodowały zwiększonych potrzeb powoda poza koniecznością stosowania leków przeciwbólowych i przeciwzakrzepowych przez okres 3 miesięcy, których koszt wynosi od 30 do 50 zł miesięcznie.

(dowód: opinia biegłego z zakresu chirurgii ortopedyczno - urazowej M. S. k.102 -105)

Decyzją z dnia 12 października 2012 roku (...) Spółka Akcyjna V. (...) przyznało na rzecz powoda kwotę 4.500 zł tytułem zadośćuczynienia, kwotę 908,80 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów leczenia oraz kwotę 369,02 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdów do placówek medycznych

(dowód: decyzja k.19)

(...) Spółka Akcyjna V. (...) przyznało także na rzecz powoda kwotę 1.596 zł tytułem zwrotu kosztów opieki osób trzecich.

(okoliczność bezsporna)

W piśmie z dnia 15 października 2013 roku, doręczonym w dniu 17 października 2013 roku, stanowiącym odwołanie od decyzji z dnia 12 października 2013 roku, pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do dopłaty kwoty 20.000 zł tytułem dalszego zadośćuczynienia oraz kwoty 684 zł tytułem zwrotu kosztów opieki osób trzecich – w terminie 30 dni.

(dowód: odwołanie k.20-24, potwierdzenie odbioru k.25)

Stawka jednej roboczogodziny dla opiekunki domowej na terenie miasta Ł. od lipca 2009 roku wynosiła 9,50 zł w dni robocze.

(dowód: informacja z (...) zarząd Okręgowy w Ł. k. 37)

Odpis pozwu doręczony został pozwanemu w dniu 13 stycznia 2014 roku.

(dowód: potwierdzenie odbioru k.40)

Pismo pełnomocnika powoda modyfikujące pozew zostało doręczone pozwanemu w dniu 19 listopada 2015 roku.

(dowód: potwierdzenie odbioru k. 134)

Powyższy stan ustalony został na podstawie powołanych wyżej dowodów, wśród nich dokumentów i ich kserokopii (w oparciu o art. 308 k.p.c.), zeznań świadków i powoda oraz opinii biegłego chirurga ortopedy. Żadna ze stron nie zgłaszała dalszych uwag do opinii biegłego, ani nie wniosowała o powołanie innego biegłego tej samej specjalności. W ocenie Sądu przedłożona opinia jest w pełni miarodajna, rzetelna i ustanowi pełnowartościowe źródło informacji specjalnych.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powód dochodził ostatecznie od pozwanego zapłaty kwoty 11.500 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 3.534 zł tytułem kosztów opieki osób trzecich nad powodem po wypadku, a także ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość.

Okoliczności zdarzenia z dnia 2 kwietnia 2012 roku wywołującego szkodę, były między stronami bezsporne, a pozwany co do zasady przyjął na siebie odpowiedzialność za jego skutki i wypłacił na rzecz powoda w postępowaniu likwidacyjnym bezsporne kwoty 4.500 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 1.596 zł tytułem zwrotu kosztów opieki osób trzecich. Pozwany kwestionował jedynie zasadność i wysokość dalszych roszczeń powoda, podnosząc, że nie zostały one udowodnione, a ponadto są wygórowane.

Postawą prawną odpowiedzialności ubezpieczyciela za skutki wypadku w niniejszej sprawie jest przyjęcie odpowiedzialności za ubezpieczonego na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Zgodnie z art. 822 k.c. przez umowę odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim względem, których odpowiedzialność ponosi ubezpieczający, albo osoba, na której rzecz umowa została zawarta.

Stosownie do treści art. 444 § 1 k.p.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wynikłe z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu. Natomiast, jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty (§ 2 art. 444 k.c.).

Ponadto, w przypadku uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (art. 445 k.c.).

Zgodnie z ugruntowanym w doktrynie i orzecznictwie poglądem zadośćuczynienie stanowi sposób naprawienia szkody niemajątkowej na osobie wyrażającej się krzywdą w postaci doznanych cierpień fizycznych i psychicznych. Inaczej niż przy odszkodowaniu, w przypadku zadośćuczynienia, ustawodawca nie wprowadza jasnych kryteriów ustalania jego wysokości. Wskazuje jedynie ogólnikowo, iż suma przyznana z tego tytułu winna być odpowiednia. W judykaturze i piśmiennictwie podkreśla się, że zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny i jako takie musi mieć odczuwalną wartość ekonomiczną, jednocześnie nie może być nadmierne. Wskazuje się na potrzebę poszukiwania obiektywnych i sprawdzalnych kryteriów oceny jego wysokości, choć przy uwzględnieniu indywidualnej sytuacji stron (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 września 2002 roku, IV CKN 1266/00, LEX 80272). Do podstawowych kryteriów oceny w tym zakresie zalicza się stopień i czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, trwałość obrażeń, prognozy na przyszłość, wiek poszkodowanego, skutki w zakresie życia osobistego oraz zawodowego, konieczność wyrzeczenia się określonych czynności życiowych, korzystania z pomocy innych osób, czy wreszcie stopień przyczynienia się poszkodowanego i winy sprawcy szkody (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 czerwca 1968 roku, I PR 175/68, OSNCP 1968, nr 2, poz.37; Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej z dnia 8 grudnia 1973 roku, III CZP 37/73, OSNCP 1974, nr 9, poz.145; Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 września 2002 roku, IV CKN 1266/00, niepubl; Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 sierpnia 1980 roku, IV CR 238/80, OSNCP 1981, nr 5, poz.81; Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 stycznia 2004 roku, I CK 131/03, OSNC 2004 r, nr 4, poz.40). Zważyć przy tym należy, iż doznanej przez poszkodowanego krzywdy nigdy nie można wprost, według całkowicie obiektywnego i sprawdzalnego kryterium przeliczyć na wysokość zadośćuczynienia. Charakter szkody niemajątkowej decyduje bowiem o jej niewymierności (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lutego 2000 roku, III CKN 582/98, niepubl.), zaś pojęcie „odpowiedniej sumy zadośćuczynienia” użyte w art. 445 § 1 k.c. ma charakter niedookreślony (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 września 2001 roku, III CKN 427/00, LEX 52766). Dlatego też w orzecznictwie wskazuje się, że oceniając wysokość należnej sumy zadośćuczynienia sąd korzysta z daleko idącej swobody (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 lipca 2000 roku, II CKN 1119/98, LEX 50884). Ustawodawca nie wprowadza bowiem żadnych sztywnych kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia, pozostawiając to zagadnienie w całości uznaniu sędziowskiemu.

W ocenie Sądu, świadczenia wypłacone powodowi przez pozwanego nie zaspokoily wszystkich jego roszczeń powstałych w związku z wypadkiem z 2 kwietnia 2012 roku. Kryterium pozwalającym na pewną obiektywizację rozmiaru szkody doznanej przez L. P. stanowi w niniejszej sprawie stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu powoda, który wyniósł 7%. Ze względu na kompensacyjny charakter zadośćuczynienia, jego wymiar powinien jednak uwzględnić wszystkie zachodzące w przedmiotowej sprawie okoliczności, zwłaszcza takie jak nasilenie cierpień, trwałe następstwa wypadku, czy wiek powoda.

Powód jest osobą starszą, jednak mimo wieku do dnia wypadku był w pełni samodzielny, poruszał się bez problemów, nie leczył się ortopedycznie, wypełniał obowiązki domowe, a w wolnym czasie poświęcał się pracy na działce. W wyniku wypadku doznał złamania wieloodłamowego szczytu rzepki lewej i przeszedł zabieg częściowego usunięcia uszkodzenia rzepki. Powód był hospitalizowany, zaś następnie założono mu opatrunek gipsowy, obejmujący całą złamaną nogę. Fakt złamania kończyny jak i pozostawanie w niewygodnym unieruchomieniu wpłynęły na zakres czynności, które powód mógł wykonywać. Przez okres 6 miesięcy powód, w różnym wymiarze potrzebował pomocy żony, która pomagała mu przy ubieraniu, przygotowywała posiłki, robiła zakupy itp. L. P. przyjmował środki przeciwwzkrzepowe w zastrzykach oraz środki przeciwbólowe, a w późniejszym okresie podjął rehabilitację, którą kontynuuje po dzień dzisiejszy. Obecnie mimo znacznego upływu czasu, powód nadal czuje się niepewnie w czasie chodzenia ze względu na doznany uraz, odczuwa niestabilność lewej kończyny i w związku z tym porusza się z asekuracją kuli łokciowej. Powód nie wrócił do pełni sprawności sprzed wypadku, ma ograniczoną możliwość zginania lewego stawu kolanowego oraz bolesność ruchów.

Uwzględniając rodzaj i rozmiar doznanej przez powoda krzywdy, jak też dyrektywę przyznawania umiarkowanego zadośćuczynienia, w ocenie Sądu, w przypadku powoda odpowiednim zadośćuczynieniem jest kwota 16.000 zł. A zatem, przy uwzględnieniu wypłaconego już przez pozwanego zadośćuczynienia w kwocie 4.500 zł, na rzecz powoda należało zasądzić dochodzoną pozewem kwotę 11.500 zł tytułem uzupełniającego zadośćuczynienia.

W judykaturze i piśmiennictwie prezentowany jest pogląd, który Sąd Rejonowy w pełni podziela, że prawo poszkodowanego z tytułu zwiększonych potrzeb, polegających na konieczności korzystania z opieki osoby trzeciej nie jest uzależnione od wykazania, iż poszkodowany efektywnie wydał odpowiednie kwoty na koszty opieki (podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 marca 1969 r., I PR 28/69, opubl. OSNC 1969 rok, nr 1, poz. 229; Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 4 października 1973 roku, II CR 365/73, nr 9, poz.147, Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 11 marca 1976 roku, IV CR 50/76. OSN 1977, nr 1, poz.11; stanowisko takie zajmował również min. G. Bieniek, H. Ciepla, S. Dmowski, J. Gudowski, w pracy zbiorowej pod red. G. Bieńka „Komentarz do kodeksu cywilnego. Zobowiązania.”, Warszawa 1996 rok).

Odnosząc się do zgłoszonego przez powoda żądania z tytułu kosztów pomocy osób trzecich, Sąd miał na względzie opinię biegłego ortopedy, z której wynika, że po wypadku pomoc osób trzecich była powodowi potrzebna przez okres 6 miesięcy, przy czym przez pierwsze 3 miesiące powód wymagał tej pomocy w zakresie 4 godzin dziennie, zaś przez kolejne 3 miesiące w wymiarze 2 godzin dziennie. Przy przyjęciu bezspornej stawki 9,50 zł za godzinę opieki daje to kwotę 5.130 zł (90 dni x 4 godz. x 9,50 zł = 3.420 zł, 90 dni x 2 godz. X 9,50 zł= 1.710 zł, 3.420 + 1.710 zł = 5.130 zł). Uwzględniając wypłaconą już przez pozwanego z tego tytułu kwotę 1.596 zł, na rzecz powoda należało zasądzić kwotę 3.534 zł tytułem kosztów opieki osób trzecich (5.130 zł – 1.596 zł = 3.534 zł).

Powód żądał nadto ustalenia, iż pozwany ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku z dnia 2 kwietnia 2012 roku, które mogą się ujawnić w przyszłości.

Przyjmuje się, iż zasądzenie określonego świadczenia na rzecz powoda w sprawie o naprawienie szkody wynikłej z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, nie wyłącza jednoczesnego ustalenia w sentencji wyroku odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości z tego samego zdarzenia, w oparciu o art. 189 k.p.c. Warunkiem dopuszczalności takiego ustalenia jest istnienie po stronie powoda interesu prawnego. Wskazuje się, iż interes taki może istnieć, zwłaszcza przy szkodach na osobie, mimo możliwości dochodzenia świadczenia z danego stosunku prawnego, jeżeli z tego stosunku wynikają dalsze jeszcze skutki, których dochodzenie w drodze powództwa o świadczenie nie jest możliwe lub nie jest na razie aktualne. Interes ten wyraża się w tym, by nie doszło do przedawnienia roszczeń oraz pogorszenia się sytuacji poszkodowanego, który w kolejnym procesie, w związku z upływem czasu mógłby napotkać trudności przy wykazywaniu przesłanek odpowiedzialności.

Szkody na osobie nie zawsze powstają jednocześnie ze zdarzeniem, które wywołało uszkodzenie ciała. Są one z istoty swej rozwojowe. Poszkodowany z reguły nie może w chwili wszczęcia procesu dochodzić wszystkich roszczeń, jakie mogą mu przysługiwać z określonego stosunku prawnego, może określić podstawę żadanego odszkodowania jedynie w zakresie tych skutków, które już wystąpiły. Nie może natomiast określić dalszych skutków, jeszcze nie ujawnionych, których wystąpienie jest jednak prawdopodobne, a które niejednokrotnie ujawniają się po upływie dłuższego czasu, w trudnym z reguły do określenia rozmiarze. Ustalenie odpowiedzialności na przyszłość umożliwia poszkodowanemu dochodzenie kolejnych roszczeń, nawet gdy owe dalsze skutki wystąpią po upływie terminu przedawnienia (tak Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 17 kwietnia 1970, III PZP 34/69, OSNC 1970 r., nr 12, poz. 217).

Zgodnie z art.442¹ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Stosownie do § 2 cytowanego przepisu, jeżeli szkoda wynika ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. W razie wyrządzenia szkody na osobie, przedawnienie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (§ 3 art.442¹ k.c.).

W stanie prawnym wprowadzonym, przez art.442¹ k.c. można zasadnie twierdzić, że wyeliminowane zostało niebezpieczeństwo upływu terminu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody na osobie wcześniej niż szkoda ta

się ujawniła. Wprowadzenie uregulowania, że bieg terminu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody na osobie rozpoczyna się z chwilą dowiedzenia się przez poszkodowanego o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia (bo tak należy odczytywać § 3 art. 442¹ k.c.) oznacza, że nie został w żaden sposób ograniczony czas, w jakim może ujawnić się szkoda na osobie prowadząc do powstania (zaktualizowania się) odpowiedzialności pozwanego za skutki danego zdarzenia. Drugi, czy kolejny proces odszkodowawczy może zatem toczyć się nawet po dziesiątkach lat od wystąpienia zdarzenia wyrządzającego szkodę.

Jednocześnie, w doktrynie i orzecznictwie, wskazuje się, że także pod rządem art. 442¹ § 3 k.c. powód dochodzący naprawienia szkody na osobie może mieć interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości. Zwłaszcza, że w kolejnym procesie odległym w czasie od momentu wystąpienia zdarzenia wyrządzającego szkodę, poszkodowany może napotkać na istotne trudności z wykazaniem przesłanek odpowiedzialności pozwanego (tak między innymi Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 lutego 2009 roku, III CZP 2/09, opubl. Biuletyn Sądu Najwyższego 2009 rok, nr 2, poz.10, LEX 483372, z glosą aprobowaną M. Sieradzkiej).

W przedmiotowej sprawie, nie zachodzą podstawy do ustalenia na podstawie art. 189 k.p.c. odpowiedzialności pozwanego na przyszłość. W ocenie Sądu, na gruncie art. 442¹ § 3 k.c. L. P. miał interes prawny w żądaniu ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość. Jednakże, ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby prawdopodobne było ujawnienie się u powoda w przyszłości dalszych następstw przedmiotowego wypadku. Stan zdrowia powoda został ustalony, powód kontynuuje rehabilitację, co może przyczynić się tylko do polepszenia jego stanu zdrowia. Ponadto, jak wykazał biegły ortopeda obecnie powód nie wymaga już pomocy osób trzecich, zakończone zostało także leczenie farmakologiczne (przeciwbólowe, przeciwzakrzepowe). A zatem, powództwo w zakresie żądania ustalenia odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości w związku z wypadkiem z dnia 2 kwietnia 2012 roku podlegało oddaleniu jako nieudowodnione.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c., stosownie do którego, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Stosownie do przepisu art. 817 k.c. ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe.

Zobowiązania pieniężne wynikające z czynów niedozwolonych są z reguły zobowiązaniami bezterminowymi. Dłużnik obowiązany jest wykonać je niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. Dłużnik popada więc w opóźnienie dopiero wtedy, gdy nie czyni zadość temu obowiązkowi (art. 455 k.c.).

Wezwanie do zapłaty kwoty 20.000 zł tytułem dalszego zadośćuczynienia oraz kwoty 684 zł tytułem zwrotu kosztów opieki osób trzecich zostało pozwanemu doręczone w dniu 17 października 2013 roku. Powód wyznaczył pozwanemu dodatkowy 30 - dniowy termin na zapłatę żądanych kwot. A zatem, Sąd zasądził odsetki ustawowe od kwoty 11.500 zł z tytułu zadośćuczynienia oraz od kwoty 684 zł tytułem kosztów opieki osób trzecich od dnia 18 listopada 2013 roku. Natomiast, w zakresie kwoty 2.850 zł tytułem kosztów opieki osób trzecich o odsetkach odsetki zasądzono od dnia 20 listopada 2015 roku, będącego dniem następnym po dniu doręczenia pozwanemu przez Sąd pisma rozszerzającego powództwo. Albowiem, dopiero po uzupełnieniu przez pełnomocnika powoda braków formalnych pisma rozszerzającego powództwo poprzez złożenie jego odpisu dla strony pozwanej nastąpiło skuteczne rozszerzenie powództwa w zakresie tej kwoty, o czym strona pozwana dowiedziała się w dniu 19 listopada 2015 roku.

Powództwo w zakresie odsetek ustawowych, dalej idące, podlegało oddaleniu, jako bezpodstawne.

Orzeczenie o kosztach procesu zapadło na podstawie art. 100 k.p.c. zdanie drugie, zgodnie z którym Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznacznej części

swego żądania. Powód ostał się ze swoim roszczeniem niemal w całości, dlatego Sąd obciążył pozwanego obowiązkiem zwrotu poniesionych przez powoda kosztów procesu w łącznej kwocie 3.470,93 zł, na które złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 535 zł, zaliczka na poczet wynagrodzenia biegłego w kwocie 518,93 zł, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2.400 zł (ustalone w oparciu o § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Dz. U. Nr 163, poz.1349 ze zm.) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Na podstawie art.84 ust.2 w związku z art. 80 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. za 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.), Sąd zwrócił powodowi kwotę 81,07 zł tytułem niewykorzystanej części zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego.

Na podstawie art.113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398) w związku z art.100 (zdanie drugie) k.p.c., Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 218 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych w postaci opłaty od rozszerzonego powództwa.